

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАЎ БССР

№ 46 (1372)

Субота, 13 чэрвеня 1959 года

Цана 40 кап.

Наш бібліятэкар

У адносінах савецкіх людзей да бібліятэкара заўсёды адчуваецца глыбокая павага. Гэта павага да чалавеча, які адкрыў сваім чытачам новы, дагэтуль няведаны свет ведаў, культуры. Гэта шырае ўдзячнасць за чужыя і ўвагу, цяпліласць і настойлівасць, з якой ён бібліятэкар дамагаецца пастаўленай мэты.

Нікому не трэба даводзіць пяер, што кніга ў Савецкай краіне стала вернай спадарожніцай жыцця. Раней кваліфікацыя бібліятэкара была неабходна для таго, каб перадаць застарэлае пагаворка пераінаваць: без кнігі — ні кроку, вучыце — свет, а невучыце — цемра, бачыць вока дэтка, а разум яшчэ далай... На першы погляд можа здавацца, што ў нашы дні бібліятэкары і рабіць няма чаго. Самі чытаць прыйдзюць у бібліятэку і вольна чытаць літаратуру, якая ім найбольш патрабава, якую яны найбольш цікавяцца.

Думка гэта вельмі памылковая. У ёй трэба шукаць прычыну таго, чаму многія нашы бібліятэкары, на вядлі жалы, і сёння яшчэ працуюць называючы іронія. Можна загубіць любую справу, калі яе пусціць на самаіх.

Каб паспяхова працаваць, бібліятэкар сам у першую чаргу павінен быць адукаваным, культурным чалавекам, павінен добра ведаць кнігу, шукаць новыя формы і метады яе прапаганда. У рэспубліцы працуюць нямаля ўлюбёных у сваю справу прапагандаўцаў кнігі. Сакрат іх паступаюць у тым, што яны працуюць не адны, а згуртавалі вакол сябе вялікі атрад.

Шмат добрых слоў можна сказаць пра загадчыка Кобрыйскай раённай бібліятэкі тав. Грыбава. Маладая, энергічная жанчына, яна многае робіць, каб з кнігай пасябраваць на гэтых жыццёвых шляхах чытачоў. Немагчыма пераказаць усе заслугі бібліятэкі і ўсё прапагандаўцаў кнігі да іх плённага выніку. У Кобрыйскай раённай бібліятэцы чытаць кожны калгаснік. Гэтая ж справа паспяхова вырашае ў Антонаўскай і Столінскай раёнах. Добра і залажна працуюць у нас Шклоўская і Слоніцкая, Дзяржынская, Смалявіцкая, Пухавіцкая і рад іншых бібліятэкаў.

Цікава зазначыць, што ў лепшых бібліятэках ніколі не скараджаюць на тое, што маўляў, не чытаюць у нас палітычную або сельскагаспадарчую, навукова-папулярную ці беларускую мастацкую літаратуру. Пры Гмелі, мотанакрававай рабоце знойдзена чытаць на кнігі па любых пытаннях.

Анак у разе месці кнігі дзінна даходзіць да чытача. Штога нашы выдвараць выпускаюць у свет да ста і больш новых твораў беларускіх літаратураў. Ды гэта такі вялікі скарб, таму нават пазіўся на меншай меры неразумна. Між тым, мы з болем у сэрцы павіны сёння гаварыць пра тое, што большасць новых кніг не знайшла дарогі да чытача.

У тым, што многія кнігі беларускіх пісьменнікаў не даходзіць да чытача, вінаваты і бібліятэкары. І па сёняшні дзень напавяляна ставіцца яны да камплектавання кніжных фондаў. Яны лічыць за лепшае найбольш набываць розных прыгодніц твораў і асабліва замежных аўтараў. А вось кнігі пра нашых сучаснікаў не купляюць. Як жа можна чытаць творы, якіх няма на паліцы бібліятэкі? Гэты джорж можна зрабіць у першую чаргу ў аднас мінскай масавай бібліятэкі імя Крупецкай. Большасць навінак беларускіх твораў, якія выданы ў мінулым і гэтым годзе, і сёння не набыты бібліятэкай.

Па тэму ж прычыну папярэняюць свае кніжныя фонды большасць сельскіх і многія раённыя бібліятэкі. Навядчыч непрыглыбная тут роля і бібліятэкараў. І яны таксама трываюць той жа думкі. Работнік Уздзенскай дзяржаўнай бібліятэкі Д. Слаўкоўскі скаржыцца на тое, што Мінскі бібліятэкар не забяў ім вынішчальны аб'ём твораў Дзікенса, а вось і сёння ў бібліятэцы няма поўнага збору твораў Янкі Купалы і іншых беларускіх пісьменнікаў. Загадчык Вой-

невіцкай сельскай бібліятэкі Каадоўшчынскага раёна В. Рэмез звярнуўся ў Гродзенскі бібліятэкар даслаць яму рад патрабных кніг. З чатырнаццаці назваў кніг, якія ён прасіў высласці, бібліятэка атрымала толькі адну кнігу. Не знайшлося нават матэрыялаў XXI з'езду партыі, ужо не гавораць пра беларускую літаратуру.

Бываў напавяляюцца адзіны: трэба рашуча замаць коснасць, яка, нібы іржа ў жалеза, уседа ў практыку камплектавання кніжных фондаў. Трэба, нарэшце, дабіцца таго, каб беларуская літаратура не была на правах пасынка ў нашых бібліятэках, а займала на іх паліцах пачаснае месца сярод іншых твораў.

Час вырашыць і другое пытанне. Неабходна Міністэрству культуры і Дзяржаўнай бібліятэцы імя Леніна патрабаваць, каб усе ўстаноў культуры шыроў разгарнулі работу па прапагандае беларускай кнігі. З усіх асаблівасцяў тав. становіцца, што ў рэспубліцы прапагандае беларускай кнігі, яе выдчыць ніхто спецыяльна не займаецца, не вывучае гэтае пытанне. У такім разе лёгка спаслацца, што «беларускую літаратуру ніхто не чытае». Ці так гэта?

Вольгі і практыка работы энтузіястаў Слоніцкай раённай бібліятэкі (загадчыца тав. Капітанчык) цалкам абаврагае гэтыя няправільнае сцвярджэнне. Цікавую і разнастайную работу праводзяць тут па прапагандае твораў беларускіх пісьменнікаў. Спачатку і ў іх гэтага справа была наладжана дзінна, а ўзлядзі я след — адкуль толькі чытачы павіліся! Гродзенская абласная бібліятэка ў мінулым годзе выпусціла брашуру: «Прапаганда беларускай літаратуры ў культдзетуставах Слоніцкага раёна», у якой расказваецца пра тое, якім чынам беларуская кніга знайшла шлях да сэрца чытачоў. Галоўная ўвага надавалася тут вымушчэнню кніжнага фонду. Усе работнікі бібліятэкі ў першую чаргу самі чыталі творы беларускіх літаратураў. Пасля іх лёгка было пераказаваць чытачам. Бібліятэкары распрацавалі планы чытання на тэму: «Вобраз савецкай жанчыны ў творах беларускіх пісьменнікаў». Іны рэкамендавалі чытаць «Маянік» П. Броўкі і І. Шамякіна, «Явясць» А. Кулакоўскага, «Шляхі-дарогі» А. Васілевіч, «Наталлі» Я. Скрыпана, «Даўчын» з Ваўкавыска А. Карпака, «Успаміны пра Веру Харунжыку». Такім чынам, вось колькі новых сустрэч і знаёмстваў з твораў беларускіх пісьменнікаў адбылося толькі па адной тэме.

Распрацаваны планы чытання па тэмах: «Кастымічкіна рэвалюцыя і грамадзянская вайна ў творах беларускіх пісьменнікаў», «Калгасная рэзка ў творах беларускіх пісьменнікаў» і інш. Бібліятэка правяла рад цікавых літаратурных вечараў («Беларусь, мая радзіма, як на расвіла ты!») і канферэнцый чытачоў па кнігах беларускіх пісьменнікаў. З'явіліся плакаты, стэндзі, вітрыны, якія наглядна прапагандаюць беларускую літаратуру. Усе гэта спрыяла таму, што цяпер кнігі беларускіх пісьменнікаў у бібліятэцы не залежваюцца.

У рэспубліцы ёсць нямаля такіх бібліятэкаў, дзе творы беларускіх пісьменнікаў знаходзіцца ў панаше, дзе іх з любоўю чытаюць і прапагандаюць. Вось, напрыклад, Лельскае бібліятэка сур'ёзна занялася прапагандае беларускай паэзіі. І што ж аказалася? Калі зборнік паэзіі Гмелі прапавяляюць, своечасова скажаць пра яго добрае слова — абавязкова знойдзена чытачы. А Крычаўская раённая бібліятэка правяла конкурс на лепшага чытача беларускай літаратуры.

Бібліятэкам патраба і дапамога. Мала яшчэ з'абудзіць у нас цікавых метадычных распрацовак па пытаннях прапагандае беларускай кнігі (па жанрах, тэмах, па асобных творах). Недавольна мала надаецца ўвагі прапагандае такіх крупіч вопыту, які ёсць у працы бібліятэкар рэспублікі. У прыватнасці, больш пільнай увагі заслугоўвае вопыт бібліятэкар, дзе добра наладжана прапаганда беларускай кнігі, дзе чытачам адкрыты

свабодны доступ да кніжных фондаў і г. д.

У нас многа яшчэ ёсць коснасці, непаваротлівасці ў рабоце. Між тым, бібліятэчная работа самая жывая, самая цікавая. Бібліятэкар мае справу з жывым чалавекам — будаўніком камунізма. А там, дзе чалавек, не павіна быць месца бюракратызму і канцыляршчыне. І не трэба чакаць спецыяльных дырэктыв «зверху», каб шырока і зместоўна прапагандаваць сямігадова план, перадаваць вопыт у сельскай гаспадарцы і прамысловасці, каб пашираць колькасць чытачоў на творы, якія ўзлядзіваюць веліч нашых дзён.

Мы ўступілі ў адказны перыяд свайго жыцця — змагаемся за выкананне сямігадовага плана, узводзім асновы камуністычнага грамадства. У вялікай стваральнай працы народнае роля кнігі і бібліятэкі намнога павялічваецца. Пачасны абавязак нашых бібліятэкараў зрабіць так, каб кнігу чытаў кожны савецкі чалавек, каб яна дапамагла яму вырашаць вялікія задачы, пастаўленыя роднай партыяй.

Наша творчая інтэлігенцыя

Некалькі месяцаў назад Гродзенскі гарком КПБ правёў сход творчай інтэлігенцыі горада. Абым думкамі ўзлядзіваюцца сходу прыняў форму ўзлядзіваюцца, крытыкі недахопаў у рабоце калектыву абласнога тэатра. Заслужаны напор атрымалі і самадзейныя кампазітары за тое, што яны не сустракаюцца з народам. Гарком КПБ рыхце сход творчай інтэлігенцыі, каб абмеркаваць задачы, што паўстаюць перад ёй у святле рашэнняў XXI з'езду КПС.

У апошнія гады плёна працуюць гродзенскія складальнікі песень. Ады іх кіруюць харавымі калектывамі, другія выступаюць у якасці баністаў, выкладчыкаў, кіруюць калектывамі мастацкай самадзейнасці. У гэтых самадзейных кампазітараў — 20 чалавек.

Да 40-годдзя БССР у Гродна быў выданы зборнік твораў самадзейных кампазітараў «Родны край». Песні прысвечаны вялікаму Леніну, нагнёнай працы калгаснага селянства, дружбе народаў.

У зборнік увайшлі восем песень гродзенскага кампазітара А. Шклоўскага, якія выконваюцца многімі самадзейнымі калектывамі рэспублікі. Характэрна рыса гэтых кампазітара-самародка — імкненне альястываць у песнях новае ў шчаслівым жыцці савецкага народа, любоў савецкіх людзей да Радзімы і Камуністычнай партыі.

Радуюць поспехі ў творчай дзейнасці самадзейных кампазітараў Чулакова, Шкалава, Шыркевіча. Гродзенскія самадзейныя кампазітары прымаюць ўдзел у конкурсах на лепшую масавую песню аб працы і рэбачым класе, які быў праведзены саветам прафсаюзаў. Некаторыя з песень, прадстаўленыя нашымі кампазітарамі, атрымалі добрую ацэнку, асабліва песня Шклоўскага.

Цяпер кампазітарам прадстаіць вялікая работа — падрыхтаваць добрыя творы ў другі зборнік, які можа быць строга падрыхтаваць да збору песень, старанна прапавяць над стварэннем арыгінальных мелодый.

Нашы калектывы нярэдка яшчэ выконваюць народныя песні, якія не маюць поспеху. Дзінна, што асобныя самадзейныя кампазітары перасталі пісаць (Ляшчэна, Дзешчэвіч і інш.), а секцыя самадзейных кампазітараў не займаецца вывучэннем новых талентаў. Вельмі неабходна, каб секцыя пастаянна дапамагла гарадскім харавым калектывам, якіх намага на падрыхтаваць, у навучных установах і школах. У практычнай злімазе гэтыя калектывы маюць вялікую патрэбу.

Гродзенскае літаратурнае аб'яднанне да гэты свайго існавання (а існуе яно з 1949 г.) выпусціла два літаратурна-мастацкія альманахі «Неман».

Выданне альманаха сведчыць аб узросшай творчай актыўнасці яго аўтараў. Памярталася таматыка твораў, узрасла мастацтва іх аўтараў, загучала больш актыўна тэма нашага геранічнага сёння.

У аб'яднанні атрымалі пусціку ў літаратуру Пятрусь Макаль і Уладзімір Далдзімаў — член члены СП БССР.

У складзе літаратурнага аб'яднання сёння чатыры члены СП БССР: празаікі Аляксей Барпек і Васіль Быкаў, паэты Міхась Віхляк і Міхась Дуброўскі. Асобныя іх

На будоўлях сямігадкі

З Гомеля да Шацілак дарога ідзе па пясках. Стаіць гарачы чэрвеньскі дзень. На канцэрт да будоўлі Васілевіцкай ДРЭС прыехалі артысты Беларускай філармоніі. На пляцоўцы сабралася больш трох тысяч глядачоў. Яны цёпла паказвалі за цікавы канцэрт...

Пасля рады канцэртаў у Магілёве і Віцебску Беларускае дзяржаўнае народнае аркестр выехаў у канцэртнае на камемольскую будоўлю — Палаці нафтаперапрацоўчага заводу. У канцэрце прынялі ўдзел салісты Л. Шубіна, Я. Цыганова, А. Самаралаў, Т. Ліхашорстаў і чыталінік А. Паніхі.

На адмыках: 1. Канцэрт народнага аркестра на Васілевіцкай ДРЭС. 2. Артысты на будоўлі Палаці нафтаперапрацоўчага заводу. Кіраўнік будоўлі П. Катаволаў (у цэнтры) дае тлумачэнні.

Тэкст і фота М. Рубінштэйна.

Пастава журы рэспубліканскага конкурсу на лепшы кінасцэнарый Аб прысуджэнні прэміі

1. Першую і другую прэміі не прысуджаць;
2. Трэцяя прэмія прысуджаецца:
 - а) Васіленку Яўгену Пятровічу за кінасцэнарый «Сярабраныя дарогі» — дзіві «Зялёнае і чырвонае»;
 - б) Алене Каплінскай за кінасцэнарый «Пяць кацераў» — дзіві «Прадвечны час»;
 3. Заахвочвальная прэмія прысуджаецца:
 - а) Матукоўскаму Мікалаю Ігоравічу за кінасцэнарый «Залатыя росы» — дзіві «Арлеан»;
 - б) Вахсера Ары Барысавічу за кінасцэнарый «Есць у мяне мара» — дзіві «Май»;
 - в) Бельскаму Георгію Барысавічу і Васілеву Барысу Львовічу за кінасцэнарый «Час дзеі — нашы дні» — дзіві «Будні».

ЖУРЫ

Да вынікаў рэспубліканскага конкурсу на лепшы кінасцэнарый

Абшчаны Міністэрствам культуры БССР і Арганізацыя кінематографістаў БССР рэспубліканскі конкурс на лепшы кінасцэнарый прысуджаў да ўдзелу ў ім шырокае кола аўтараў. Усяго на конкурс было даслана 199 сцэнарыяў. З іх ад аўтараў, што жывуць у Беларускай ССР, было атрымана 117 сцэнарыяў. З аўтараў, што жывуць у іншых рэспубліках, найбольшую колькасць сцэнарыяў прыслалі маскоўскія сцэнарысты.

З прысланых на конкурс сцэнарыяў 22 былі адхілены як не адпавядаючы ўмовам конкурсу (сцэнарый кароткаметражных фільмаў, дзіві, акраінавы літаратурныя твораў, сцэнарый, што наступілі пазней устаноўленага тэрміну і г. д.). 137 сцэнарыяў былі адхілены як слабыя ў ідэйных і мастацкіх адносінах.

Такая вялікая колькасць неадпаведных сцэнарыяў, аўтары якіх не маглі прэзентаваць на заахвочванне і якіх не могуць зацікавіць кінастудыя «Беларусьфільм» з пункту гледжання далейшай работы над імі, глумачыцца галоўным чынам тым, што ў конкурсе прыняла ўдзел значная колькасць аўтараў, якія не маюць літаратурнага вопыту і тым больш у напісанні сцэнарыяў. Гэта глумачыцца і тым, што пісьменнікі і беларускія і іншыя рэспублікі не прынялі шырокага ўдзелу ў конкурсе. Ад беларускіх пісьменнікаў бы-

ло атрымана толькі 10 сцэнарыяў. Пры гэтым тамы, якія былі выбраны імі для напісання кінадраматычных твораў, ім не ўдалося ўвабодзіць у яркую мастацкую форму. Гэта сведчыць аб тым, што творчы сувязі кінастудыі «Беларусьфільм» з Саюзам пісьменнікаў БССР, якія маюць з кожным годам, трэба больш актыўна развіваць надалей.

Станоўчым вынікам конкурсу а'б'яднае тое, што ён дапамог вывясціць зольных людзей, якія ў далейшым могуць быць выкарыстаны кінастудыяй для напісання сцэнарыяў. У аўтарскі актыў кінастудыі журы конкурсу рэкамендаваны аўтары 29 сцэнарыяў. Кіраўніцтва кінастудыі паведана пра гэтых аўтараў і яму варта ўстанавіць з імі сталую сувязь і дапамагчы ім у іх творчай дзейнасці як сцэнарыстаў.

Сярод дасланных на конкурс сцэнарыяў выдлучана пэсьня твораў, якія рэкамендаваны рэспубліканскай кінастудыі для далейшай работы на іх уздасналенню. Гэта наступныя кінастудыі: «Зоры над соснамі» В. Віткі і У. Краўчанкі, «Над зорамі палескімі» Р. Губаровіча, «Вялікі гней» М. Фігуровскага, «Іны вядуць нас да дому» Л. Ступеняга, «Завод мой, дом мой» І. Зяноўца, «Зямля квіца» А. Праабражанскай і М. Барана.

Пяць кінасцэнарыяў, найбольш дасканалых па сваіх ідэйна-мастацкіх вартасцях, адзначаны прэміяй.

УЗЕМЛЯКОЎ

— Я абавязкова зайду. Я аб спачатку дамоў загляну. Маці, напавяляюць, стаіць каля варот, чакае.

— У такім выпадку зайдзіце матынку ў Мінскі інстытут механізіцы сельскай гаспадарцы. Але жа адну-дзве паездкі ў год Іван Антонавіч знаходзіць час. Ён талі купляе папярнік маці, пламнічкі, старанна рыхтуюцца ў дарогу.

— Ну, раскажыце свае навіны, — пацаў Іван Антонавіч.

— Дзядзька Міхаль. Ён да нас часта заходзіць. Ён вельмі прыгожа грае. Вось я і папраста яго, каб ён навучыў мяне.

— Што ж ты з ім развучыла? — Вальс «Залатыя гарні», «Польку-Янку», «Лавоніку»...

— Малайчына гэты дзядзька Міхаль, — пахваліў дырэктар.

— Ён вельмі добры, — упэўнена сказала Ірка. — Ён навучыў іграць у мяне, і Вальку Спялянана, і Гароўку цеці Ніню. І наогул усім паказвае, хто папрасіць. А калі да яго стала хадзіць вельмі многа дзяцей, дык ён сказаў, каб мы аб'ядналіся па назвах. А ўчора не хадзілі. Дзядзька Міхаль дома не было — ён вазіў на кірмаш авечку прадаваць.

— Усе зноў засмяяліся. Не смяяўся толькі Іван Антонавіч. Яму задоўга раптам, што ён зусім надаўна быў такім, як Ірка. Тады ён таксама, пацуючы ірку дзядзькі Міхаль, усёй душой пацягнуўся да музыкі. І што ё ён ні рабіў — пасвіў калгасны статак ці хадзіў па плугам — увесь час з уважліва гучала яка-небудзь мелодыя. Хутка паміж ім і дзядзькам Міхалём завязалася дружэба. Міхаль рабіў свайму вучню свістулькі, развучваў у ім народныя напевы, паказваў, як гучыць той ці іншы напеў на гармоніку.

— Так, Ірка мае рацыю. Спраўды, дзядзька Міхаль доўгі час быў адзіным настаўнікам музыкі на вёсцы.

— Раптам Іван Антонавіч схамянуўся ад гукаў гармоніка. Ірка зайграла «Польку-Янку». Педэдагі ўважліва слухалі. І толькі зараз Іван Антонавіч убачыў у класе дзядзьку Міхала. Той не зводзіў вачэй з дзядзькі і ласкава ўсміхнуўся. Час-ад-часу ў такт музыцы ён ківаў галавой, упойтай змахваў няпропаную слезу. На ўсім было відаць, што дзядзька Міхаль да глыбінні душы ўхваляваўся. Ён успомніў сваё гаротнае дзяцінства, і ў дасна было аму да Ірку, з рэіс сляніскіх хлопчыкаў і дзядзькам, перад якім шырока расціліліся дзверы ў пудоўны свет музыкі.

— А хто пабе вучыць іграць? — пацікавіўся адзін з педагогаў.

— Я абавязкова зайду. Я аб спачатку дамоў загляну. Маці, напавяляюць, стаіць каля варот, чакае.

— У такім выпадку зайдзіце матынку ў Мінскі інстытут механізіцы сельскай гаспадарцы. Але жа адну-дзве паездкі ў год Іван Антонавіч знаходзіць час. Ён талі купляе папярнік маці, пламнічкі, старанна рыхтуюцца ў дарогу.

— Ну, раскажыце свае навіны, — пацаў Іван Антонавіч.

— Дзядзька Міхаль. Ён да нас часта заходзіць. Ён вельмі прыгожа грае. Вось я і папраста яго, каб ён навучыў мяне.

— Што ж ты з ім развучыла? — Вальс «Залатыя гарні», «Польку-Янку», «Лавоніку»...

— Малайчына гэты дзядзька Міхаль, — пахваліў дырэктар.

— Ён вельмі добры, — упэўнена сказала Ірка. — Ён навучыў іграць у мяне, і Вальку Спялянана, і Гароўку цеці Ніню. І наогул усім паказвае, хто папрасіць. А калі да яго стала хадзіць вельмі многа дзяцей, дык ён сказаў, каб мы аб'ядналіся па назвах. А ўчора не хадзілі. Дзядзька Міхаль дома не было — ён вазіў на кірмаш авечку прадаваць.

— Усе зноў засмяяліся. Не смяяўся толькі Іван Антонавіч. Яму задоўга раптам, што ён зусім надаўна быў такім, як Ірка. Тады ён таксама, пацуючы ірку дзядзькі Міхаль, усёй душой пацягнуўся да музыкі. І што ё ён ні рабіў — пасвіў калгасны статак ці хадзіў па плугам — увесь час з уважліва гучала яка-небудзь мелодыя. Хутка паміж ім і дзядзькам Міхалём завязалася дружэба. Міхаль рабіў свайму вучню свістулькі, развучваў у ім народныя напевы, паказваў, як гучыць той ці іншы напеў на гармоніку.

— Так, Ірка мае рацыю. Спраўды, дзядзька Міхаль доўгі час быў адзіным настаўнікам музыкі на вёсцы.

— Раптам Іван Антонавіч схамянуўся ад гукаў гармоніка. Ірка зайграла «Польку-Янку». Педэдагі ўважліва слухалі. І толькі зараз Іван Антонавіч убачыў у класе дзядзьку Міхала. Той не зводзіў вачэй з дзядзькі і ласкава ўсміхнуўся. Час-ад-часу ў такт музыцы ён ківаў галавой, упойтай змахваў няпропаную слезу. На ўсім было відаць, што дзядзька Міхаль да глыбінні душы ўхваляваўся. Ён успомніў сваё гаротнае дзяцінства, і ў дасна было аму да Ірку, з рэіс сляніскіх хлопчыкаў і дзядзькам, перад якім шырока расціліліся дзверы ў пудоўны свет музыкі.

— А хто пабе вучыць іграць? — пацікавіўся адзін з педагогаў.

Дні беларускай культуры і мастацтва ў Румыніі

Дні беларускай культуры і мастацтва ў Румыніі сталі святотымі для працоўных братаў румынскага народа. У гарадах рэспублікі чытаюцца лекцыі аб Беларусі, арганізуюцца выстаўкі літаратуры, адбываюцца канцэрты, праграмы якіх складзены з твораў беларускіх аўтараў.

10 чэрвеня ў вялікай выставачнай зале Бухарэста адкрылася выстаўка выдучэнчага мастацтва БССР. Сюды сабраліся прапоўнае румынскай сталіцы — рабочыя, служачыя, члены урада: міністр асветы і культуры Румыніі К. Крачун, намеснік міністра замежных спраў В. Думітрэску, мастакі, скульптары, дэлегацы дзедчой культуры Беларусі, пасол СССР у Румыніі А. Ешпаў. На адкрыцці выстаўкі з цёплымі прамовамі выступілі старшыня Саю-

за мастакоў РНР І. Жалы і старшыня праўдзянага Саюза мастакоў БССР П. Гаўрыленка.

Адбыўся ў Бухарэсце літаратурны вечар «Паэты і празаікі Беларусі». Сакратар Саюза румынскіх пісьменнікаў М. Гафіца расказаў аб росквіце беларускай літаратуры. Пра дружбу двух братніх літаратур, пра поспехі пісьменнікаў БССР гаварыў у сваёй прамове І. Шамякін. Затым адбыўся канцэрт, на якім румынскія артысты чыталі творы беларускіх пісьменнікаў.

З вялікай цікавасцю глядзюць бухарэстскія жыхары кінафільм «Чырвоныя лісты», які пачаў дэманстравацца ў адным з буйнейшых кінацэнтараў.

Дзяржаўнае выдвечтва мастацкай літаратуры Румыніі выпусціла ў свет зборнік твораў К. Чорнага «Вялікая душа».

Самадзейнасць вёскі Пятровічы

Малады калектыў мастацкай самадзейнасці Пятровіцкай хаты-чытальніцы карматэстыка папулярнасна ў Бабруйскай раёне. Гэты самадзейны калектыў арганізаваны ў канцы мінулага года. У яго

Як мокрае гарыць...

— Зноў падпіска на газеты і часопісы! — абурэцца пачаткі Гомельскага ўпраўлення культуры т. Стальмахова. — Надакучылі вы, паважаныя, нам. На гэтым займача работнікі Саюзнарку.

Безумоўна, органы Саюзнарку і сувязі павінны штодзённа кляніцца аб распаўсюджванні перыядычных выданняў. Аднак і работнікі культуры не павінны стаць у баку ад гэтай важнай дзяржаўнай справы. Асабліва на Гомельшчыне, дзе, як вытасла, распаўсюджванне друку арганізавана вельмі дрэнна.

Зараз у Гомельскай вобласці ёсць 692 падпісчыкі на часопіс «Полымя», у той час як у 1957 г. было ажно тысячы. На часопіс «Советская Отчизна» ў 1957 г. было 560 падпісчыкаў, а цяпер іх засталася толькі 360, на часопіс «Малодосць» было 2 600 падпісчыкаў, а цяпер толькі 1 172. Толькі адны работнікі абласнога ўпраўлення культуры вытасла газету «Літаратура і мастацтва» на газету «Советская культура» падпісаліся два чалавекі, а такіх выданняў, як «Культурно-просветительная работа», «Клуб», «Полымя», «Советская Отчизна» і інш., зусім ніхто не вытаслае.

Ці ведае пра гэта тав. Стальмахова? Так, ведае. Аднак ён гэта не хваліць.

Дрэна, а часам і зусім не клопача аб арганізацыі падпіскі на часопісы і газеты і ў іншых абласных раёнах.

У раёне раённага распаўсюджвання толькі па некалькіх экзэмплярах часопісаў «Полымя» і «Советской Отчизны». Зрынаюцца заданні на падпіскі на газеты «Літаратура і мастацтва» і «Советская культура». Між іншым, ёсць раёны, дзе гэтыя выданні паспяхова асаваіваюцца. Так, напрыклад, у Івянцкім раёне Маладзешчанскай вобласці часопіс «Полымя» вытаславаў 57 чалавек, у Пружанскім раёне Брэсцкай вобласці — 45, у Кармянскім раёне Гомельскай вобласці — 49, у Клецкім раёне Мінскай вобласці — 54, у Карэліцкім раёне Гродзенскай вобласці — 76.

Узнікае законнае пытанне: чым, напрыклад, адраіваецца Карэліцкі раён ад Крычаўскага або, скажам, ад Ашмянскага, дзе толькі... чатыры падпісчыкі на часопіс «Полымя».

Такая роўнасць ў колькасці падпісчыкаў тлумачыцца тым, што ў адных раёнах друк распаўсюджваецца толькі сіламі работнікаў сувязі, а ў іншых ім дапамагаюць работнікі культурна-асветных устаноў, партыйныя, камсамольскія і прафсаюзныя арганізацыі. Аб гэтым варта сур'ёзна падумаць не толькі кіраўнікам абласных аддзелаў Саюзнарку, але і кіраўнікам ўпраўлення культуры.

Немалую ролю ў паспяховым распаўсюджванні друку адыгрывае рэклама, свечасвая і якасная інфармацыя насельніцтва. Нажаль, у час падпіскі на другое паўгоддзе ў рэспубліцы не выдаваўся ні аднаго плаката. А тое, што прыходзіла з цэнтральных выдавецтваў, у раёнах раённага выкарыстоўвалася дрэнна. Аб нездавальняючым рэкламаванні перыядычнага друку гаворыць хоць бы такі факт: на Мінскім паштамце ўстаноўлена светлавая рэклама мінскага гарадскога аддзела Саюзнарку, аднак вельмі ўжо пазга рэклама не дзейнічае. Распаўсюджванне светлавая рэклама мінскага гарадскога аддзела Саюзнарку, што на будынку Міністэрства замежных спраў БССР.

Сур'ёзныя меры ў справе распаўсюджвання перыядычнага друку — дрэнна дастаць газет і часопісаў. Ваму цікава чытаць газету на трэці або чацвёрты дзень пасля яе выхаду. Аднак гэты факт мае месца ў Гомелі (пачаткі канторы сувязі т. Ладенкоў) рэспубліканскай газеты паступаюць самалётна ў 9 гадзін раніцы, а ў гарадское аддзяленне сувязі Касцюка дастаўляюцца толькі на другі дзень. У выхадны дні пра ўсе сельскія аддзяленні сувязі Гомельскага раёна газеты не дастаўляюцца, таму што ў гэтыя дні для аддзяленняў сувязі ўстаноўлены выхадны дні. Дрэна дастаўляюцца газеты ў Гомелі і ў раёне завоча «Гомельшчына». Многа нараканняў падпісчыкаў на дрэнную дастаўку друку паступае з Маладзешчанскай, Гродзенскай і іншых абласцей.

Зараз ідзе падпіска на газеты і часопісы на другое паўгоддзе. Органы сувязі і Саюзнарку патрабуюць распаўсюдзіць ажно 15 тысяч экзэмпляраў літаратурна-мастацкіх выданняў. Для гэтага ім неабходна дапамога грамадскасці і ў першую чаргу работнікаў культуры і асветы.

М. ПАЛУНЧАУ.

Часопісы ў чэрвені

«Полымя»

Нумар адкрываецца прывітанням ЦК КПСС Трэцяму з'езду Партыі ўрадаў СССР і прамавай М. С. Хрушчова на з'ездзе.

У часопісе змешчаны вершы П. Броўкі, А. Вялігіна, Ул. Дубоўкі, С. Грахоўскага, вершы з «Галаснянскага сшытка» А. Прахоўскага ў перакладзе М. Таўка, Ул. Дубоўкі, А. Валеніча, вершы малодца поэта Яўгена Вербаўкі, Аповесці А. Кулакоўскага «Дом» прысвечана будаўніцтву кар'ернага камбіната ў Нова-Старобіне і росту людзей, што трапілі на гэтую новабудову. Пачатак аповесці друкаваў у гэтым нумары. Змешчаны таксама аповесць Янкі Брыля «Расчараванне» аб жыцці калгаснікаў заходніх абласцей Беларусі і апаваданне малодца празаіка В. Быкава «Радзіца».

Пад рубрыкай «Успаміны, дзёнікі і дакументы» друкавацца працяг успамінаў Паўліны Маладзёўкі.

«Малодосць»

Нумар адкрываецца артыкулам сакратара ЦК ЛКСМБ Н. Краснова «Святая юнацтва» пра Дзень юнацтва ў Беларусі. У аповесці «Абласці» разгаворыцца аб нашай славаў моладзі.

У артыкуле «З марскім прывітаннем» маральна-педагагічнае цэляванне пра пошукі тэм і яе вытанненне, пра творчыя пакуты мастака і радасць, якую прыносіць ажыццяўленне задуманага, расказваецца ў нарысе В. Говара «З-за глыбін дум» (карціна мастака Івана Стасюка «У Беларускай балатзе»).

«Крыжыц з жыццём» — так называецца матэрыял пра наладу маладзёжнай камсамольскай арганізацыі ў Мінску, якая адбылася ў пачатку мая ў Мінску.

У раздзеле «Бібліяграфія» змешчаны рэзюмэ на новы зборнік вершаў Анатолія Вялігіна «Гіта тырохтоніага збору запісаў беларускіх народных песень».

Пад рубрыкай «У сэрце мастацтва» друкуецца матэрыял пра вытаславанне маскоўскага Тэатра юнага глядача ў Мінску і пра Слонімскае самадзейнае тэатральнае калектыву, якому прысвечана званне Народнага тэатра.

«Беларусь»

Апаваданні «Хлеб налізаны» Алеся Рышко, «Гронка вынаград» Аляксандра Зарыцкага, «Да зор» Івана Науменкі, «Рабочыя рукі», «Шлях-дарогі» Ул. Мязьжыцкі.

Прадастаўлена ў шостым нумары мастацкая проза, а паэзія — вершамі Кастуся Кірэвіча, Петра Прахоўскага, Хведара Жычкі, Уладзіслава Няздзвіжыцкага.

«Першы радзіца» Петра Валкава — нарыс аб жыцці і працы рабочых Бярозаўскай ДРЭС.

Старонка, прысвечаная памяці Янкі Купалы, змяшчае нататкі настаўніка М. Сеўрука і Л. Курбскі.

У нумары змешчаны матэрыялы аб працоўных буднях нашай рэспублікі, змешчаны налізаныя зметкі — «Сямігодка» вайскай хіміі, «З-за твораў» беларускай музыкі, «Шлях пісьменніка-камуніста» (пра шасцідзесяцігоддзе Ільі Гурскага), артыкул дырэктара Маскоўскага планетарыя В. Базыкіна «Раскрыццё тэліямі Сусвету і інш».

Мастацтвазнаўца П. Герасімовіч у зметцы «Шырыя дарогі ўлацку» ставіць патрабаванне перад нашымі мастакамі стварыць высокамастацкі плакат, смела выкарыстоўваць багату спадчыну лепшых майстроў савецкага мастацтва.

«Куток палыўніка і рыбака», старонка «Моды», раздзел «Карніна ведаць», рэзюмэ на новыя кнігі, гумар і сатыра маюць шмат цікавага і займальнага.

Тэатр Жыццё Джэні Герхардт

На спектаклі Брэсцкага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі «Джэні Герхардт», як правіла, многа глядачоў. Іны з вайскай увагай сочаць за падзеямі спектакля, чула рэагуюць і перажываюць разам з героямі іх радасці і вядучы.

Іма ў зале абаяваць, халодных людзей. І справа не толькі ў апаваданні гэтай формы выказвання палітыкі калектыву тэатра, арыстатэлія да добрых спектакляў, за тую шчырасць, якой прасякнута выкананне ў першую чаргу галоўнай ролі (артыстка Н. Камінская).

Справа, нам здаецца, яшчэ і ў пудоўных якасцях савецкага чалавека, які вельмі правільна і глыбока разумее праўду мастацтва. А гэты праўда закладзена ў першую чаргу ў творы Т. Драйзера, у яго вайскай веры ў пудоўныя думшныя якасці простых людзей. Гэта сіла таленту мастака, яго любоў да простых людзей знайшла глыбокае ўвасабленне ў спектаклі (рэжысёр Г. Волкаў).

З'яўленне рэжысёра Т. Драйзера «Джэні Герхардт» было сустрэтай буржуазнай амерыканскай прасай сэрэйных злоных выпадкаў. Вось адзіны з узраў тагачаснай «грамадскай думкі». Газета «Нью-Йорк Амерыкан» пісала: «Ці можна апраўдзіць жанчыну, якая забудзіла сваю жаночасць, запляміла лабрадэйнскае дзельце таго, каб дапамагчы сваім родным, пра пошукі тэм і яе вытанненне, пра творчыя пакуты мастака і радасць, якую прыносіць ажыццяўленне задуманага, расказваецца ў нарысе В. Говара «З-за глыбін дум» (карціна мастака Івана Стасюка «У Беларускай балатзе»).

Вядома, гэтак халаскае сьвярдзжанне патрабіла толькі дзеля таго, каб усе жахі і заганы «амерыканскага раю» былі ўтоены і не выклікалі б у людзей пацуду гневу і агіты да амерыканскай рэаінасіі.

Амерыканскія буржуазныя маралісты не знаходзіць слоў напроку ў адрас Лестера, але знішчаюць Джэні, бо Лестер — гэта ўвасабленне баганіцы і дзельнага свету, а маральна-добра — гэта мараль, у якой няма галоўнага — любоў да чалавека.

І сёння, калі савецкі тэатр узраўдае старонкі мінулага, гэтыя старонкі не толькі ажываюць, але яны становяцца бліжэй, сучаснымі. У іх раскрываецца бялізна паміж высокай чалавечай мараллю сацыялістычнага чалавека і мараллю буржуазнай, якая бачыць у чалавекі толькі сродак нажым. Заслуга калектыву Тэатра імя Ленінскага камсамола ў тым, што ён беражліва і разам з тым утала раскрывае лепшыя і сэрэйныя творы Т. Драйзера. У спектаклі пераканальна гучыць выкрывальная тама п'есы.

У буржуазным грамадстве годнасць чалавека аўтарытэты ў імя грошай, багачыя, уладзі. Прыгадаем, як

лі правіліся цікавыя апаваданні Н. Камінскай (Джэні).

Н. Камінская ў створаным ёю вобразе вайскай сьцісласці са старонак рамана Т. Драйзера.

Вельмі праўдзіва і пераканальна спадучаецца ў ёй каханне і паляўніцтва Лестера за каханне да яе, за адпаты аб сям'і. Разам з тым арыстатэлія раскрывае сваю грамадскую ніроўнасць за Лестерам, адчуванне будучай біяды. Гэта і стварае трагічную калію.

Мы бачым, што каханне Джэні больш значнае, чым каханне за каханне Лестера да яе. У гэтым каханні няма карыснасці, яно ёсць адданне на любімаму чалавеку. Але гэта каханне не радаснае, у ім крыецца затоны смутак.

У вобразе, створаным Н. Камінскай, жаночымі і мяккім, ёсць поўнае раставоранне сябе ў любі да людзей, да каханна, пахай ён і не зусім варта такога вялікага пацуду. Гэта вельмі важная якасць вобразу, якая выхоўвае ў моладзі пацуду халасці і шчырасці ў адносінах да людзей.

Некалькі ніроўны ў А. Логінава вобраз Лестера. Біда ў тым, што ў інсцэніроўцы аказалася выключанай уся гісторыя ўзнікнення каханна Джэні да Лестера, нетрываласці іх адносінаў. Асабліва выкананне вымушана шукаць у вобразе рысы, якія амаль адсутнічаюць у інсцэніроўцы. Лестер у Драйзера добры чалавек, ён сумленны, кажа Джэні глыбока і моцна, але ён паходзіць з свету хітліваў і эгістаў. І якім бы ён ні быў добрым, але свет, да якога ён належыць, рана ці позна возьме верх над ім.

Пераканальна ствараючы вобраз Лестера, А. Логінаў, а разам з ім і рэжысёр, нам здаецца, не знайшлі галоўнай драмы рысы ў вобразе Лестера, якія ёсць у сьцісласці перамярэннага развіцця з Джэні.

Трапна выканана роля апавадцы О'Драйнера Г. Волкаўм. Ён — дробны драпежнік, які не дапускае, каб хоць звычайнае чалавечыя пацуду ці спачуванне запала ў яго душу.

Не толькі выкананым галоўных роляў, але і апавадчыцамі (С. Юркевіч — стары Герхардт, В. Гусеў — Бас, Л. Хроў — Луіза, Г. Марціна — Ладзі Джаліла, А. Карнічкова — місіс Крэй, Тая Волкава — Веста і інш.) у многім сазданы ніроўныя пэсеху спектакля.

В. ЗАХАРАУ.

На здымку: сцэна са спектакля «Джэні Герхардт» у пастаноўцы Брэсцкага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі. У ролі Джэні Герхардт — артэстка Н. Камінская, Лестера — Кейна — артэст А. Логінаў.

Вядома, задума рэжысёра і пэсех ўвасабленні былі б нязначнымі, калі б не было разумных, сапраўдных выкананцаў ролей і ў першую чаргу ролі Джэні. У гэтым спектак-

Летнія гастролі Тэатра імя Я. Коласа

Тэатр імя Я. Коласа пачаў летнія гастролі ў раёнах Вішэскай, Маладзешчанскай і Мінскай абласцей. Першая брыгада, у склад якой уваходзіць народны артэст СССР А. Ільінін, народная артэстка БССР М. Балініска, заслужаная артэстка БССР Н. Ярменка, Ф. Шамаў і І. Паласу — усяго 20 чалавек — пакажа ў гэтым годзе п'есы «Почыр жыццё» Гэтуяк ж пастаноўку ўбачыць працоўны Рагоскага, Дрыскава, Глыбоцкага, Мірскага, Бягомльскага і іншых раёнаў.

Другая брыгада спектаклем «Блаўны сын» пачне гастролі на Чашніцкай паніроўнай фабрыцы.

Усяго ў чэрвені тэатр даць 60 спектакляў для працоўных раённых цэнтраў і калгаснікаў. У час гастролі прадуцтваюцца аказанне метадычнай дапамоцы калектывам мастацкай самадзейнасці.

Дыялекталагічная экспедыцыя

У Мадзёўскай вобласці накіроўваецца дыялекталагічная экспедыцыя Інстытута мовазнаўства імя Я. Коласа АН БССР. Навуковы супрацоўнік правядуць работы па праверцы сабраных матэрыялаў для дыялекталагічнага атласа БССР. На карты атласа будуць занесены ўсе дыялекта-

Абмеркаванне новых твораў

У Гродна ў чытальнай зале імя А. Ажэшкі адбылася абласная нарада членаў літаратурнага аб'яднання. З вайскай цікавасцю праслухалі ўдзельнікі нарыс вытаслаўлены ад гэтага III з'езду пісьменнікаў СССР беларускага пісьменніка П. Пестрака.

Я. ШАРАХОЎСКІ.

ПЕРШЫ ЗАРОБАК

Апаваданне

Тут мне гулілі і ў лапту, і ў палачку-стукалачку, і ў ворана, і ў таго ж чыжыка. Аліны гуліны былі лічылі толькі халасцінкі, у другіх падлаблява давалі прымчы ўдзел і нашым састрэчкам. Абы не крыўдзіліся. Прыдумалі мы і гульні ў салдат.

Час быў неспакойны, усё яшчэ не сціхла грамадзянская вайна. Асабліва памінаецца, як Чырвоная Армія ішла супраць белалатвіяў. Мы не раз бегалі глядзець, як на галоўнай вуліцы мястэчка, спускаюцца з манастырской гары, грозная пільно ішла за Друць абякай апраўтаты, і абутая пахота — хто ў шынялі, хто ў падлазях, хто ў чарнаках з абмоткамі, а хто і ў лапцях. Ішла з чырвонымі сцігамі, з музыкой, з песнямі, з воклічамі: «Даёш Варшаву!» Была, да таго наглядзіліся, што і сну нам не было, усю ноч перад вачыма мільгачелі лучныя салдацкія ногі ды капіліся адукоўкі.

А яшчэ большым дзівам для нас было, калі ў мястэчка наехава паўна мядзьяр-жамунаў і ў шырокіх сцігах галіфе і чырвоных музікаў і жоўтымі шуракамі. Гэта былі брыгады, часта вуснашчытыя хлопцы, і коні іх былі прыгожыя, кавалерыйскія. Гаварылі яны шумна, залірэты, але што — мы аніж не маглі зразумець, і таму, парываўшы раты, з вялікім адзідушнем болы за ўсё слухалі іх вычарную, мудрагелістую лаўку.

Не абмінулі ваенныя палдзі і нашы цынтары. Аднаго разу мы, малыя, гулялі ў палачку-стукалачку, а за капіляй вялікія хлопцы рэзаліся ў карты. Ратам з вуліцы на цынтар з двума чырвона-армейскімі ўзбег фарсісты ваенны камісар Гуліла — і ўсе ўтрацілі лаўку лаўкі карышчыва. А тым, не даўшы думачы, гэтанулі праз парк — ды хто куды. А мы стамі, як амурыліся: і вельмі шкава, і ад стрыху аж слёзы на вачах. Аказалася, гэта лаўкі дэзертыраў.

Як толькі ўсе сціхла, мы зноў заняліся той жа гульні. Хвалючыся, я ўскочыў у капіля, у кутку па сцене ўскоўскаўся наверх і хуценька заваўліўся ў застрэжы, якое было выдзіта дошка-

Шырокакрэаннае кіно на вёсцы

Добрую ініцыятыву правялі работнікі мінскага завода «Кіназаста», якія абсталявалі шырокакрэанную кінаўстаноўку для сельскіх глядачоў.

Сябар і дарадчык чытача

6 чэрвеня 1959 г. споўнілася 60 год з дня заснавання Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна — адной са старэйшых бібліятэкаў Беларусі. У яе цікавая гісторыя. Адкрыццё бібліятэкі звязана з імем вайскага паэта.

Дума аб стварэнні ў Мінску публічнай бібліятэкі доўгі час хвалілася перадавымі гараджан, але справа была ажыццяўлена толькі ў 1899 г., калі адназначна стагоддзе з дня нараджэння Пушкіна. У гонар юбілею ў Мінску была адкрыта гарадская публічная бібліятэка, якая і па сённяшні дзень носіць імя геналяна сына рускага народа.

Гэтая знамянальная падзея выклікала спачуванне перадавога грамадства, многія ахварвалі грошамі і кнігамі. Камітэт ушанавання памяці Пушкіна сабраў ад насельніцтва 1960 тамоў кніг і 1545 руб. 20 коп. грашныма.

Час адкрыцця бібліятэкі і першыя гады яе існавання супаў з эпохай самай інтэлектуальнай рэакцыі, асабліва ў галіне народнай асветы. Гарадзкія ўлады, якія супрацьстаялі чылі адкрыццю бібліятэкі, падвергалі розным зменам расправаўныя праўдзеныя і статуты. Указвалася, быццам бібліятэка адкрыта гарадской Думай (а не грамадскасцю) і што ў выпадку наладжвання ў ёй грамадскіх сходаў ці чаго «супрацьзварожанага» губернатар можа закрыць бібліятэку.

Характэрна, што з першага дня ўзнікнення бібліятэкі ёй кіравалі самі чытачы. Іны штотод выбіралі прыватнае, кніжная камісія вызначала спіс кніг, часопісаў і газет, якія затым набываліся.

У справадчыцы бібліятэкі ў 1900—1901 г. адзначана, што «горад Мінск пры статысцічным насельніцтве да 1900 г. не меў устаноў, якія заўважэца неабходнай належнасцю кожнага культурнага цэнтра: у ім не было публічнай бібліятэкі. У гэтай культурыныя жыццары маглі б задавоўліць патрэбы пачытаць газету ці кнігу, патраба такой жа налізаны для адукаванага чалавека, як апаваданне і хар».

Фонд бібліятэкі да яе адкрыцця быў укамплектаваны за кошт ахвараваных, сярод якіх было шмат вярхоўных тамоў, а таксама розныя выданні дугаратнага значэння. Многія кнігі былі на польскай і французскай мовах.

Навароко волі кіруючых колаў бібліятэка з кожным годам набывала ўсё большае значэнне. Мясцовыя прагрэсіўныя дзеячы не толькі амагаліся ў гарадской Думе за існаванне бібліятэкі, але і папаўнялі яе кнігамі са сваіх асабістых фондаў.

Напярэдня і ў гэты першы рускай рэвалюцыі бібліятэка імя Пушкіна аўнулася цэнтрам распаўсюджвання марксісцкай літаратуры. Тут была негалежная палітычная літаратура, якая заклікала да зваржання самадзяластва. Усё больш і больш прывілава ў бібліятэку рэвалюцыйна-літаратура, у тым ліку творы

Сябар і дарадчык чытача

У бібліятэцы ёсць у дастатковай колькасці творы К. Маркса, Ф. Энгельса, Ул. І. Леніна. У бібліятэцы былі кнігі выданыя «Знанне», «Молат», «Буревестнік».

У 1908 г. у Беларусі, нягледзячы на забароны жандаў, шырока адзначылася дзень нараджэння Льва Талстога. Незважаючы на жорсткую рэакцыю, агучылі сход членаў Мінскай гарадской публічнай бібліятэкі імя Пушкіна і 1 сакавіка 1909 г. выбраў Л. Талстога ганаровым членам бібліятэкі і паведаміў аб гэтым пісьменніку. Л. Талстой не любіў ушанавання і ўрачыстых цырымоні, але званне ганаровага члена Мінскай публічнай бібліятэкі прыняў з панашам.

Вось яго пісьмо: «Членам Мінскай гарадской бібліятэкі імя А. С. Пушкіна. 1909 г. Сакавік. Ясная Паланя. Дзякуй членам Мінскай публічнай бібліятэкі за выбаранне мяне ганаровым членам. Л. Талстой».

У кастрычніку 1911 г. у памяці аб вялікім пісьменніку ў Мінску была адкрыта другая бібліятэка — імя Л. М. Талстога.

У гэты сталынінскі рэакцыйны бібліятэкі праводзілі работу па аб'яднанню сіл мясцовага рабочага класа ўсіх нацыянальнасцей у барацьбе з царызмам.

Пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі бібліятэка імя Пушкіна ператварылася ў сапраўды культурны цэнтр горада. Адразу ж была адменена плата за карыстанне кнігамі. Бібліятэка было перададзена вялікае памішанне з абсталяваннем. У сакавіку 1938 г. яна была разарганізавана ў Мінскую абласную бібліятэку імя Пушкіна.

У гэты акупацыйны перыяд у часопісці разрабавалі бібліятэку і спалілі ўсё яе кніжны фонд — 73 тысячы экзэмпляраў, сярод якіх былі рэакцыя выданні. Аднак пасля вайны яна зноў была адноўлена. У камплектаванні кніжнага фонду вялікую дапамогу аказалі ёй бібліятэкі Масквы, Ленінграда і Гортга.

Цяпер у бібліятэцы 170 тысяч кніг, вынісаны 273 назвы газет і часопісаў. Пасажыкі бібліятэкі карыстаюцца больш шасці тысяч чытачоў.

«Полымя»

У бібліятэцы ёсць у дастатковай колькасці творы К. Маркса, Ф. Энгельса, Ул. І. Леніна на рускай і беларускай мовах, творы калектываў рускай, беларускай і замежнай літаратуры. Сярод радкіх і каштоўных старажытных выданняў — гадавыя камплекты часопісаў «Гісторыі вестник», «Современник», «Русская мысль», поўныя зборы твораў С. Салаўева, В. Жукоўскага, А. Пушкіна, Г. Плеханава і радкія выданні А. Радзішчава.

Выкарыстоўваючы ўсе формы мававай работы — выставкі, бібліяграфічныя агляды, літаратурныя вечары, канферэнцыі чытачоў, бібліятэка выдэ сістэматычную прапануванне рэзюмэ і матэрыялаў XXI з'езду КПСС, грамадска-палітычнай, прыродна-адукацыйна-навуковай, мастацкай і іншай літаратуры.

У чытальнай зале бібліятэкі і на прадырментах Мінска бібліятэкі правядзены канферэнцыі чытачоў з узаделм аўтару (на кнігах І. Шамякіна «Крыніцы», Л. Мележа «Мінскі напрамак», Ул. Карпава «За годом год» і інш.), у бібліятэцы з чытаннем сваіх твораў выступалі М. Аўрачына, А. Бачыла, Ул. Дадзімаў, А. Звонка.

Важнае месца ў рабоце бібліятэкі займае міжбібліятэчнае аб'яднанне. Ім карыстаюцца ўсе раённыя і гарадскія бібліятэкі вобласці. Для забеспячэння кнігамі сельскіх чытачоў арганізаваны заочны аб'яднанне.

У рабоце бібліятэкі ёсць яшчэ і недахопы. Не арганізавана на аб'яднанне дыферэнцыяванае абслугоўванне чытачоў, слаба выдзцяца прапаганда бібліяграфічных ведаў, не наладжаны кантроль за выкарыстаннем бібліяграфічных і метадычных матэрыялаў абласной бібліятэкі раённымі і сельскімі бібліятэкамі вобласці. Шмат яшчэ трэба зрабіць і для паляпшэння абслугоўвання насельніцтва вобласці міжбібліятэчным і заочным аб'яднаннем.

Калектыву бібліятэкі зробіць усё неабходнае, каб яе маглі больш поўна і задавоўліць запатрабаваны чытачоў.

Н. ВІТКОўСКІ,
дырэктар Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Супрацоўнікі бібліятэкі з радзімо перадаюць свой вопыт студэнтам-практыкантам бібліятэчных тэхнікумаў.

На здымку: бібліятэкара Т. Паладзіна паказвае практыкантам, як лепш падрыхтаваць бібліятэчны плакат.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Супрацоўнікі бібліятэкі з радзімо перадаюць свой вопыт студэнтам-практыкантам бібліятэчных тэхнікумаў.

На здымку: бібліятэкара Т. Паладзіна паказвае практыкантам, як лепш падрыхтаваць бібліятэчны плакат.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Супрацоўнікі бібліятэкі з радзімо перадаюць свой вопыт студэнтам-практыкантам бібліятэчных тэхнікумаў.

На здымку: бібліятэкара Т. Паладзіна паказвае практыкантам, як лепш падрыхтаваць бібліятэчны плакат.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Супрацоўнікі бібліятэкі з радзімо перадаюць свой вопыт студэнтам-практыкантам бібліятэчных тэхнікумаў.

На здымку: бібліятэкара Т. Паладзіна паказвае практыкантам, як лепш падрыхтаваць бібліятэчны плакат.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Супрацоўнікі бібліятэкі з радзімо перадаюць свой вопыт студэнтам-практыкантам бібліятэчных тэхнікумаў.

На здымку: бібліятэкара Т. Паладзіна паказвае практыкантам, як лепш падрыхтаваць бібліятэчны плакат.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Супрацоўнікі бібліятэкі з радзімо перадаюць свой вопыт студэнтам-практыкантам бібліятэчных тэхнікумаў.

На здымку: бібліятэкара Т. Паладзіна паказвае практыкантам, як лепш падрыхтаваць бібліятэчны плакат.

ЛЮДЗІ РОБЯЦЬ ПАГОДУ...

Нібыта казка.
З прыемнасьцю бацьш азначэньне гэтага жанра пад назвай новага твору Максіма Лужаніна «Хто робіць пагоду» («Полымя» №4, 1959).

Наша дзіцячая літаратура не надта багатая на казкі і не так ужо часта радуе імі маленькага чытача. Вусна народная творчасць у гэтых адносінах была куды больш шчодра за дзіцячыя пісьменнікі і куды больш уважліва да асабістай дзіцячага святаўспрымання і мыслення.

А між тым, сёння, як ніколі раней, вільготныя заслугі гэтага жанра перад чалавечым. Гаворачы аб тым, што ў Суспенсе з'явілася новая планета з вымыслам «Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Студзень 1959 г.», нельга не прыгадаць і таго невядомага аўтара, фантазія якога ўпершыню быў створані кілім-самалёт.

Не выпадкова М. Лужанін, уводзячы маленькага чытача, кі нават правільней— маленькага слухача, у кола самых першых уладаньняў і разуменьня аўду прыроды, азначае менавіта яго з тым, хто робіць пагоду, і звярнуўся да жанра навуковай казкі.

Дзея дзеясца ў той краіне,
Што называюць Салодкім
Сном,—
так пачынаецца твор; так адбываецца ўваход маленькага чытача ў чароўны свет казкі— такі блізка і зраўнаважана чалавечу, які не знаёмы ані ні з вялікімі лібіамі, ні з доўгімі дарогамі і для якога ўся «геаграфія»— перад вачыма, а дзеясца паліць рук— лепшая выдзіральная машына:

Сніцца аднаму хлопчыку сон;
Усхадзіла сем Вітэроў,
Засушылася сем Даждаў,
Заблэдала сем Снігоў,
Завалала сем Марозоў.

Прышлі да Міхалкі і грозяць: ча-
му ён ляў і босці іх—самых дур-
ных і ўсемагутных на зямлі. Іх жа
дваццаць восем і ў іх руках зіма,
вясна, лета і восень. Дыкхуні—і не
падмываць самалёты, зачочуні—і
перагародзіць дарогі суметамі. Іны
робяць пагоду і ад іх залежыць: ці
зайдзе зорне, ці завіць сад.

Спадохаўся Міхалка. Ведае ён гэта-
ва Дажды, Снігі,—сварыцца з імі
нік не з рукі: будзе вялікі мароз і
не пусціць яго на каток маці.

Але і здавацца таксама не ў нату-
ры хлопчыка. Ды ці ж сапраўды
яны робяць пагоду і наўжо няма
галубага над ім? «Сонца!»—абра-
даваўся хлопчык. Яны ж, як агню,
павіны былі яго!

Але толькі засмеліся Вітэры ды
затушчалі нагамі Мароза. «Сніг»
гэты лежыць пад цёплым хмара-
мі,—кажуць яны пра Сонца,—а
мы гаспадары, як гаспадарылі!»

Вось дык напасці!

Што ж рабіць? Хочь бы праціну-
ца ды раздуць сестру Насцю.

— Хітравата міргасе стыхіям:
— З нашай Насцю жарты
малая,
Яна разбярэцца, калі ашуканы
вы,
Яна працуе на метэастанцыі.

І ўраз—паласкавалі Снігі, памяк-
чалі Марозы. Пачалі цяпер ужо шп-
расці Міхалку, прасіць, каб не ка-
заў ён сваёй сестры пра іх грозыбі.
Дзе падзеіся толькі іх пыха і фа-
наборнасці! І пачалася шчырая
гаворка. Хлопчык запрасіў стыхіі
сесці. Тыя параспаналіся: Марозы
скінулі кажухі, Дажды—балашоны,
а Снігі—башмакі.

Багата да рання было
нагаворана,
Хто люлька цягнуў, той смаліў
«беларыну»,
Міхалка дазволіў старэйшым
«красці»,
А дым выдзімалі праз фортку
вятры.

Хлопчык уважліва слухаў іх і
старанна запісваў усё, што казалі
стыхіі. Грозячы нататкі з гэтай свое-
асабівай прэс-канферэнцыі, дзе
выступілі кожны ў паасобку з сямі
Вітэроў, сямі Даждаў, сямі Марозоў,
самі Снігоў, і склаў наступныя раз-
дзелы казкі-паэмы «Што запісваў
Міхалка пра Мароза». «Што даве-
даўся Міхалка пра Снігі», «Якія
бываюць Дажды, і што яны ро-
бяць», «Міхалкавы запісы пра Вітэ-
ры».

Тонкім веданнем, адчуваннем
прыроды роднага краю прасякнуты
гэтыя раздзелы. Яны значна шырэй
за звычайную размову аб Вітэрах,
Снігах, Марозах... Гэта пэсія жыц-
цю, працы людзей іх рук, услаўленне
прыгожасці зямлі, дзе чалавек ад-
чувае такую блізка зродненасць са
з'явамі прыроды і для якога прыро-
да такі ж працяўні, як і ён сам.

Узяць бы хочь той вецер Пера-
нос:

Прыхільны да прыхатых спраў,
Усё ён мёў бы, падчышчаў;
Устае, ўспорахца чухь сает,
Лісты з дарог зграбе ў коўлет,
Паабматвае крылле
Ад пилу чарнабыльскі,
Варозавы гасцінец
Завесці паўніцём,
Каб сонцу, што да нас прышло,
Учыска, хораша было.

Або вясновы ветрык Валдават,
Шумлівы, беларыскі,
Матне шырокім крысесем—
На ўзгорках пасушае,
У долах патужае,
І зататакхае матор,
І пара ўдзімацца з разор,
І лажа чорным кібам
Алорнутая скіба.

Гэтыя раздзелы паэмы-казкі, поў-
ныя сапраўднай паэзіі, адначасна
як бы гавораць маленькаму чытачу:
«Сорамна хадзіць па зямлі і ду-
маць, што дзіме адзін вецер, што
ідзе адзін дождж, і чыя адзін мароз і
спячэліца адзін снег...»

Прыгадаўся, якія разнастайныя,
які багатыя яны.

Німа ніякага абстрактнага даж-
ду, а б'еў канкрэтыя — Абтожны
ці Залена, Грыбасей ці Ворынік
і г. д.

Кі жыць—амаль фізічна адчу-
вальна — паўстаюць гэтыя вобра-
зы са старонак казкі. Выкарыстоў-
ваючы шматлікія словы (успомні-
це «Усхадзіла сем Вітэроў», рас-
шумелася сем Даждаў...), калі
яны адначасна ўспрымаліся ў вы-
важным і пераносным значэнні,
аўтар дасягае асабівай выразнасці
ў падачы аўду прыроды, дзе «спі-
чэліца» стану. А гэтыя Дажды ў ба-
лахонах, Снігі ў башках, Марозы
ў кажухах. Або та ж заўвага: «Ва-
лікі мае коньшк вясёлы снег Наро-
ш!»—усё гэта ў рэчышчы лепшых
традыцый беларускай казкі! Слалы
Сухавей—мэнавіта слалы, бо не
лез бы спячэліца, не гадушы бы ён
так бесцародна а'бсн, шышціцы...

Добрая выдумка, сувязь з фальк-
лорам выяўляецца ў творы то ў са-
мым прычыне індывідуалізацыі, то
ў спецыфічна народным паўторы-
званням раздзелаў казкі, як

Краймеся далей пакрысе;
Во марозы, здаецца, усё;
або:

Ужо снігі, здаецца, усё,
Дык пойдзем далей пакрысе;
то ў пераказе легенды аб тым, што
Пэрано быў калісь чалавечам і тра-
піў у Вітэры за плёткі; то ў вы-
карыстанні формы загадкі (Мароз-ка-
вал). Усё гэта робіць твор бліжэй
і зраўнаважана чытачу і варта адна-
чынам, Максіма Лужаніна, знаёмачы
з кожным новым прадстаўніком—сты-
хіі, даючы яму характэрныя, куды
умее паказваць маленькаму чытачу і
тую норму маралі, паводнін, той
«кодакс», паводле якога адбываец-

ца ў нашым грамадстве чалавек
справы наогул. І таму, гаворачы
пра Валеву, паэт заўважае:

Калі не ралучу людзей,
А школы робіш найчасцей,
Цана табе—гарэлы грош,
Хочь ты і моцны, буйны дождж!

Але затое
Над малайшым маладзец
Дождж Ворынік

І дождж Сянец—
Выдатны памагаты
Каласнікам-аратым.

Наўжо сцэны гэтых маральных,
этычных і іншых характарыстык на-
дае асабіваю дасяйсць твору ў
выхаваных адносінах.

Пісьменнік не баіцца і адкрыта
дыдактычных разважанняў, бо яны
даўнаўжо ў казцы тое, што выка-
зана ўжо самай логікай вобразаў, а
не падманюць самую логіку, і таму
арганічна ўваходзіць у склад апа-
вядання і ўспрымаліся як свое-
асабіва, сапраўты ўсёмішкай лі-
рычнага адступленні—звароты да
маленькага чытача. Багата рыф-
моўка з гэтымі пераходамі то на
парную, то на трохпарадную стр-
фіку надаюць натуральнасць размо-
ле, робяць твор і па форме выкладу
казкі,—твор не чытаецца, а апа-
вядання; за творам угадваецца аса-
ба самога апавядальніка.

Сярод твораў дзіцячай літаратуры
аптыяна часу новай казка М. Лу-
жаніна цікавая тым, што абуджа ў
маленькага чытача рысы пераўста-
ральнай прыроды, жыцця; што зна-
ёмыя са светам, яна кланіцца аб
ыважанні ў інага чытача наша-
га светапогляду. Мовай вобразаў
яна свірдавае, паказвае, што ні
дождж, ні віхур, ні ваят сонца, а
чалавек, людзі— сапраўдныя гас-
падары прыроды. Гэтая думка аса-
біва выразае гуцьця ў манаголю
Насці, калі та я звяртаецца да стыхі-
яў:

Пасляці ракету мы ў той пра-
стор,
Куды не падмываць з вас ніхто,
Яшчэ гадох — і ўзялім на Ме-
сяц,
Там не будзе кулацескі,
Зінуў і зверху пачіем загадваць,
Каб вы працавалі дружнай —
Брыгадай —
Вецер з дажджом, а мароз са
снегам,
Улетку не будзе ніводнін бегаць,
А хто не захоча зводкі трымаць,
Пазбавім адразу права на працу.

І адзінае, што выклікае ў нас пр-
рачанне, — апошні раздзел паэмы,
яе эпілог. Аўтар як бы абаявае, што
яго можа не зразумець маленькі чы-
тач, і тое, што ўжо выказана ў па-
пярэдніх раздзелах, ён як бы «па-
дагульняе», а па сутнасці паўтарае.
Вытрыманні ў сторах разнальнх фар-
бах, пазбаўлены цікавай выдумкі,
гэты раздзел — па сутнасці толькі
асобны перш, слаба звязаны з каз-
кай. Праўда, аўтар у ім спрабуе на-
даць твору новую шырыню, новы
рагон, ён гаворыць пра заручеж-
ных саброяў:

Пачнуць у часе скорым
І там змяняць надвор'е,
Як мы зрабілі гэта
На шостай частцы свету.

Але казка закончылася. Папярэдні
раздзел так і называецца «Чым
скопчылася гэтая даўная сустрэча».
І эпілог застаўся эпілогам. І да яго
ў поўнай меры датычыцца нейкая
дасягнутая заўвага, што эпілогі так
адносіцца да твораў, які жыцьці
на тым свеце да жыцця на гэтым.

Маленкі чытач, праслухаўшы
добраю казку, раскаваную М. Лу-
жаніным, якраз і не меў патрабы ў
каментарыях.

Ан. КЛЫШКО.

Экзамены вытрыманы

Дыпломныя спектаклі—заўсёды
прыемная сустрэча з маладосцю,
свежымі талентамі, якія акрылены
высакарыстнамі і гэтымі ролі-
граму савецкаму мастацтву.

Нажалі, на гэты раз кіраўні-
тва Тэатральна-мастацкага інсты-
тута не патурвалася аб надзеі-
нім, і што нельга важна, шыра-
нальным рэпертуару да паказу
майстэрства і творчай культуры
сваіх выхаванцаў. Але маладзё-
зною парадвала надзей, што
мастакі калектываў беларускіх
тэатраў атрымаюць добрае папаў-
ненне.

Такую назву выклікалі спек-
таклі «Мараль паны Дульскія»
(рэжысёр-рэжысёр і мастакі кі-
раўнік курса Л. Мазалеўская),
«Паненка-сцяпкі» (рэжысёр-ре-
жысёр Э. Герасімовіч), у рэперту-
арных выпусках і ў рэпертуары
Тэатра юнага гледача.

У сцэнічным уяўленні «мя-
шчанскай трагікомедыі» Г. За-
польскай і вядзліва (па маленкі
кампаніі Пешкіна) мае многа
прыявыных, шырых, цёплых фар-
баў. І самае галоўнае тут—тонкі
густ выкладчыкаў і выхаванцаў,
разуменне жарнавых асаблівасцей,
паэтычнага стылю кожнай каме-
ды.

Добра «вытлумачаюць» думкі стыхі-
яў і гераіні, рух іх
душы. Усё гэта перадаецца чы-
стым почыркам, без сентыменталь-
нага саладжавасці, раменіскага
наіўнасці і наўмыснасці.

«Жыццё чалавечага духу» ды-
пломніка на сцэне спрыяюць і
апраўданым унутраным душэўным
станам гераіні дакладная графіка
міжасцёны і тое, што маладая ак-
трыса арганічна злілася з асноў-
ным, грывамі, авалодалі музычны-
мі інтанацыямі свайго галасу,
пластыка і пачуццёва рытму.

Спінныя толькі на асобных
прыкладках.

Вядома, што Балніскі лічў
«Паненка-сцяпкі» Пешкіна «ва-
дзільнай» апавесцю, якая паказ-
вае «жыццё паненкаў» і дзіцяч-
нага пункту погляду.

Анак, у дыпломным спектаклі,
і вядома ў вобразе Лізы (Л. Бар-
гашэвіч) прыглыблены сентымен-
тальны «карамніскі» інтанацыі,
а паводле буйным планам сне-
жасці лірычнага пачуцця памекі
да Алжэса Берастава (Э. Шы-

Фота Ул. Крука.

мёнск). Тоё, з чым пазнаміла
нас будучая артстка—гэта пры-
гожая монтарэкска пэсія аб ка-
ханні юнага, чыстага сэрца. І ра-
зам з тым Л. Баргашэвіч і не пе-
дагогі ўдзіваюць жанравую свое-
асаблівасць вядзліва. Яна праў-
длецца ў шырай, лёгкай і свет-
лай, зграбнай паэтычнасці, з іной
Ліза — Баргашэвіч праспявала
сваю пэсію, у ё марох аб шчасці.

Такое ж надзіваць пелла і ад-
дасцяна пачуццё застасца і ад
сустрэчы з Мэліяй (А. Смагіна).
Дык ўражлівага ўваўленне з'яў-
ляецца ў вобразе Лізы, а патам
не засталася ў вобразе. Усе рысы
і іоныс ролі раскрыліся перад
ёй, аб усім гэтым з выключнай
шыракай і змяшчаліся расказ-
вала артстка. Мы дзелаліся і
пра боль чыстага сэрца, не за-
пампалена брудам мяшчанства,
сэрца, якое прагна шукае праўды
і цёплай чалавечасці ў людзях.

Мэлія—Смагіна ўсёй сілай свай-
свай душы непадзіўна хваля-
ва буржуазнага мараль, яна не
трапіць веры ў тое, што чалавек
створаны для шчасця, а не для
пакуты.

У большасці іншых вялікіх і
малых ролей, якія сыграны вы-
пуснікамі, перш-на-перш вабціць
гэтая чысця і рэалі-
стычнасць манеры,
якая нарадзілася на
аснове авалодання сі-
стэмай К. С. Стані-
слаўскага і лепшых
мастакіх традыцый
беларускага на-
чальства тэатра.

Дыпломныя спек-
таклі паказалі, што
Тэатральна-мастакі
інстытут і ў гэтым го-
дзе даможа добрага
плёну ў выхаванні
творчых кадраў.

Тэкст М. Міхайлава.

На здымках:
І. (уверсе) сцэна з
дыпломнага спектак-
ля «Мараль паны
Дульскія». У ро-
лі Мэлія — студэнтка
А. Смагіна (справа),
Ганкі — студэнтка
В. Гармаш. 2. (унізе)
Ліза — студэнтка Л.
Баргашэвіч у спек-
таклі «Паненка-сцяп-
кі».

Фота Ул. Крука.

Па слядах нашых выступленняў

«ДБАЦЬ АБ ХАРАСТВЕ»

Так называлася карэспандэнцый-
ная газэта, якая выходзіла ў 37 нумар-
аў нашай газеты. У ёй расказвалася
аб дрэзнай якасці шпалераў, якія
выпускае Мінская шпалерная фабры-
ка.

Як паведаміла дырэкцыя фабрыкі,
яе калектыв працуе наў паліпшэннем
сваёй прадукцыі.

У гэтай самагодцы будзе праведзе-
на рэканструкцыя фабрыкі. Будучы
устаноўлены новыя шпалерныя машы-
ны, грунтавальныя і раскатныя ма-
шыны.

Каб удлічыць патрабаванні пакупні-
коў, фабрыка арганізуе для прадэста-
вікі гандлёвых арганізацый прагпа-
дэ «з'езд» малюнкаў шпалераў і но-
вай прадукцыі.

СЛОВА ЧЫТАЧА

Аповесці аб суровых выпрабаваннях

І. Шамякін у аповесці «Непаў-
торная вясна» і «Начныя зарнішчы»
паказвае юнацтва з яго чыстым і
светлым каханнем, на шляху якога
паўстаўі суровыя выпрабаванні
грознай вайсвай пэры.

Галоўныя героі аповесці — фель-
чар Саша Траянава і студэнт Пеця
Шаптовіч. Як і многія ў іх уроч-
це, яны марыць аб шчасці, аб вялі-
кіх справах у жыцці, і не проста
марыць, а рыхтуюцца адзейніць сваё
мары — настольківа вучыцца.

Гарачае каханне моцна звязвае
герояў. Іх трагічны пачуцці аваны
рамантычнае шчаслівае пары, калі
юнацтва пачынае адчуваць у сабе
сілы, шукае сваіх шляхоў у жыцці.

Студэнт Пеця паўстае з першых
старонак «Непаўторнай вясны» ча-
лавецкам, які аніччэ не зусім сфарма-
ваўся. Вучоба, мары, першы, пры-
свечаныя дзіччынне, дзённікі... —
гэтым пакуць што абмяжоўваецца
яго кругоглед. Захаўваючы часам
ставіць сябе ў дзівацкае становіш-
ча сваёй беспадстаўнай рабунасцю,
экзотычнымі выхадкамі. Але з
цягам часу верх буюць больш ста-
льнх разважанняў, і мы бачым, што
да жыцця ён ставіцца сурова.

З Сашай Траянавай, маладым
вясковым фельчарам, чытач знаёміцца.
Дык ўражлівага ўваўленне з'яў-
ляецца ў вобразе Лізы, а патам
не засталася ў вобразе. Усе рысы
і іоныс ролі раскрыліся перад
ёй, аб усім гэтым з выключнай
шыракай і змяшчаліся расказ-
вала артстка. Мы дзелаліся і
пра боль чыстага сэрца, не за-
пампалена брудам мяшчанства,
сэрца, якое прагна шукае праўды
і цёплай чалавечасці ў людзях.

Мэлія—Смагіна ўсёй сілай свай-
свай душы непадзіўна хваля-
ва буржуазнага мараль, яна не
трапіць веры ў тое, што чалавек
створаны для шчасця, а не для
пакуты.

У большасці іншых вялікіх і
малых ролей, якія сыграны вы-
пуснікамі, перш-на-перш вабціць
гэтая чысця і рэалі-
стычнасць манеры,
якая нарадзілася на
аснове авалодання сі-
стэмай К. С. Стані-
слаўскага і лепшых
мастакіх традыцый
беларускага на-
чальства тэатра.

Дыпломныя спек-
таклі паказалі, што
Тэатральна-мастакі
інстытут і ў гэтым го-
дзе даможа добрага
плёну ў выхаванні
творчых кадраў.

Тэкст М. Міхайлава.

Суровымі фарбамі рэаліста пака-
заў І. Шамякін у «Начны зарнішчы»
паказвае юнацтва з яго чыстым і
светлым каханнем, на шляху якога
паўстаўі суровыя выпрабаванні
грознай вайсвай пэры.

Галоўныя героі аповесці — фель-
чар Саша Траянава і студэнт Пеця
Шаптовіч. Як і многія ў іх уроч-
це, яны марыць аб шчасці, аб вялі-
кіх справах у жыцці, і не проста
марыць, а рыхтуюцца адзейніць сваё
мары — настольківа вучыцца.

Гарачае каханне моцна звязвае
герояў. Іх трагічны пачуцці аваны
рамантычнае шчаслівае пары, калі
юнацтва пачынае адчуваць у сабе
сілы, шукае сваіх шляхоў у жыцці.

Студэнт Пеця паўстае з першых
старонак «Непаўторнай вясны» ча-
лавецкам, які аніччэ не зусім сфарма-
ваўся. Вучоба, мары, першы, пры-
свечаныя дзіччынне, дзённікі... —
гэтым пакуць што абмяжоўваецца
яго кругоглед. Захаўваючы часам
ставіць сябе ў дзівацкае становіш-
ча сваёй беспадстаўнай рабунасцю,
экзотычнымі выхадкамі. Але з
цягам часу верх буюць больш ста-
льнх разважанняў, і мы бачым, што
да жыцця ён ставіцца сурова.

З Сашай Траянавай, маладым
вясковым фельчарам, чытач знаёміцца.
Дык ўражлівага ўваўленне з'яў-
ляецца ў вобразе Лізы, а патам
не засталася ў вобразе. Усе рысы
і іоныс ролі раскрыліся перад
ёй, аб усім гэтым з выключнай
шыракай і змяшчаліся расказ-
вала артстка. Мы дзелаліся і
пра боль чыстага сэрца, не за-
пампалена брудам мяшчанства,
сэрца, якое прагна шукае праўды
і цёплай чалавечасці ў людзях.

Мэлія—Смагіна ўсёй сілай свай-
свай душы непадзіўна хваля-
ва буржуазнага мараль, яна не
трапіць веры ў тое, што чалавек
створаны для шчасця, а не для
пакуты.

У большасці іншых вялікіх і
малых ролей, якія сыграны вы-
пуснікамі, перш-на-перш вабціць
гэтая чысця і рэалі-
стычнасць манеры,
якая нарадзілася на
аснове авалодання сі-
стэмай К. С. Стані-
слаўскага і лепшых
мастакіх традыцый
беларускага на-
чальства тэатра.

Дыпломныя спек-
таклі паказалі, што
Тэатральна-мастакі
інстытут і ў гэтым го-
дзе даможа добрага
плёну ў выхаванні
творчых кадраў.

Тэкст М. Міхайлава.

Суровымі фарбамі рэаліста пака-
заў І. Шамякін у «Начны зарнішчы»
паказвае юнацтва з яго чыстым і
светлым каханнем, на шляху якога
паўстаўі суровыя выпрабаванні
грознай вайсвай пэры.

Галоўныя героі аповесці — фель-
чар Саша Траянава і студэнт Пеця
Шаптовіч. Як і многія ў іх уроч-
це, яны марыць аб шчасці, аб вялі-
кіх справах у жыцці, і не проста
марыць, а рыхтуюцца адзейніць сваё
мары — настольківа вучыцца.

Гарачае каханне моцна звязвае
герояў. Іх трагічны пачуцці аваны
рамантычнае шчаслівае пары, калі
юнацтва пачынае адчуваць у сабе
сілы, шукае сваіх шляхоў у жыцці.

Студэнт Пеця паўстае з першых
старонак «Непаўторнай вясны» ча-
лавецкам, які аніччэ не зусім сфарма-
ваўся. Вучоба, мары, першы, пры-
свечаныя дзіччынне, дзённікі... —
гэтым пакуць што абмяжоўваецца
яго кругоглед. Захаўваючы часам
ставіць сябе ў дзівацкае становіш-
ча сваёй беспадстаўнай рабунасцю,
экзотычнымі выхадкамі. Але з
цягам часу верх буюць больш ста-
льнх разважанняў, і мы бачым, што
да жыцця ён ставіцца сурова.

З Сашай Траянавай, маладым
вясковым фельчарам, чытач знаёміцца.
Дык ўражлівага ўваўленне з'яў-
ляецца ў вобразе Лізы, а патам
не засталася ў вобразе. Усе рысы
і іоныс ролі раскрыліся перад
ёй, аб усім гэтым з выключнай
шыракай і змяшчаліся расказ-
вала артстка. Мы дзелаліся і
пра боль чыстага сэрца, не за-
пампалена брудам мяшчанства,
сэрца, якое прагна шукае праўды
і цёплай чалавечасці ў людзях.

Мэлія—Смагіна ўсёй сілай свай-
свай душы непадзіўна хваля-
ва буржуазнага мараль, яна не
трапіць веры ў тое, што чалавек
створаны для шчасця, а не для
пакуты.

У большасці іншых вялікіх і
малых ролей, якія сыграны вы-
пуснікамі, перш-на-перш вабціць
гэтая чысця і рэалі-
стычнасць манеры,
якая нарадзілася на
аснове авалодання сі-
стэмай К. С. Стані-
слаўскага і лепшых
мастакіх традыцый
беларускага на-
чальства тэатра.

Дыпломныя спек-
таклі паказалі, што
Тэатральна-мастакі
інстытут і ў гэтым го-
дзе даможа добрага
плёну ў выхаванні
творчых кадраў.

Тэкст М. Міхайлава.

Суровымі фарбамі рэаліста пака-
заў І. Шамякін у «Начны зарнішчы»
паказвае юнацтва з яго чыстым і
светлым каханнем, на шляху якога
паўстаўі суровыя выпрабаванні
грознай вайсвай пэры.

Галоўныя героі аповесці — фель-
чар Саша Траянава і студэнт Пеця
Шаптовіч. Як і многія ў іх уроч-
це, яны марыць аб шчасці, аб вялі-
кіх справах у жыцці, і не проста
марыць, а рыхтуюцца адзейніць сваё
мары — настольківа вучыцца.

Гарачае каханне моцна звязвае
герояў. Іх трагічны пачуцці аваны
рамантычнае шчаслівае пары, калі
юнацтва пачынае адчуваць у сабе
сілы, шукае сваіх шляхоў у жыцці.

Студэнт Пеця паўстае з першых
старонак «Непаўторнай вясны» ча-
лавецкам, які аніччэ не зусім сфарма-
ваўся. Вучоба, мары, першы, пры-
свечаныя дзіччынне, дзённікі... —
гэтым пакуць што абмяжоўваецца
яго кругоглед. Захаўваючы часам
ставіць сябе ў дзівацкае становіш-
ча сваёй беспадстаўнай рабунасцю,
экзотычнымі выхадкамі. Але з
цягам часу верх буюць больш ста-
льнх разважанняў, і мы бачым, што
да жыцця ён ставіцца сурова.

З Сашай Траянавай, маладым
вясковым фельчарам, чытач знаёміцца.
Дык ўражлівага ўваўленне з'яў-
ляецца ў вобразе Лізы, а патам
не засталася ў вобразе. Усе рысы
і іоныс ролі раскрыліся перад
ёй, аб усім гэтым з выключнай
шыракай і змяшчаліся расказ-
вала артстка. Мы дзелаліся і
пра боль чыстага сэрца, не за-
пампалена брудам мяшчанства,
сэрца, якое прагна шукае праўды
і цёплай чалавечасці ў людзях.

Мэлія—Смагіна ўсёй сілай свай-
свай душы непадзіўна хваля-
ва буржуазнага мараль, яна не
трапіць веры ў тое, што чалавек
створаны для шчасця, а не для
пакуты.

У большасці іншых вялікіх і
малых ролей, якія сыграны вы-
пуснікамі, перш-на-перш вабціць
гэтая чысця і рэалі-
стычнасць манеры,
якая нарадзілася на
аснове авалодання сі-
стэмай К. С. Стані-
слаўскага і лепшых
мастакіх традыцый
беларускага на-
чальства тэатра.

Дыпломныя спек-
таклі паказалі, што
Тэатральна-мастакі
інстытут і ў гэтым го-
дзе даможа добрага
плёну ў выхаванні
творчых кадраў.

Тэкст М. Міхайлава.

Суровымі фарбамі рэаліста пака-
заў І. Шамякін у «Начны зарнішчы»
паказвае юнацтва з яго чыстым і
светлым каханнем, на шляху якога
паўстаўі суровыя выпрабаванні
грознай вайсвай пэры.

Галоўныя героі аповесці — фель-
чар Саша Траянава і студэнт Пеця
Шаптовіч. Як і многія ў іх уроч-
це, яны марыць аб шчасці, аб вялі-
кіх справах у жыцці, і не проста
марыць, а рыхтуюцца адзейніць сваё
мары — настольківа вучыцца.

Гарачае каханне моцна звяз

